

ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ВИНИКНЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено ключові фактори, що сприяють поширенню академічної недоброчесності серед студентів. Проаналізовано вплив психологічних, інституційних та технологічних чинників, зокрема використання штучного інтелекту та доступності готових робіт, на формування толерантності до списування та плагіату в освітньому середовищі.

Ключові слова: академічна недоброчесність, списування, плагіат, заклади вищої освіти, штучний інтелект, освітній процес.

Abstract

The key factors contributing to the spread of academic dishonesty among students have been investigated. The impact of psychological, institutional, and technological factors, in particular the use of artificial intelligence and the availability of ready-made assignments, on the formation of tolerance for cheating and plagiarism in the educational environment has been analyzed.

Keywords: academic dishonesty, cheating, plagiarism, higher education institutions, artificial intelligence, educational process.

Вступ

Здобуття якісної вищої освіти є фундаментом для формування висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати складні завдання, зокрема у сфері кібербезпеки та захисту інформації. Проте однією з головних перешкод на цьому шляху залишається академічна недоброчесність. Плагіат, списування та використання несанкціонованої допомоги під час навчання не лише знижують якість підготовки студентів, але й знецінюють дипломи закладів вищої освіти. Ця робота присвячена аналізу причин і умов, що спонукають здобувачів освіти вдаватися до недоброчесних практик.

Результати дослідження

Аналіз проблеми дозволяє виділити три основні групи факторів, що породжують академічну недоброчесність у студентському середовищі:

1. Психологічні та академічні причини. Високе навчальне навантаження, страх перед відрахуванням або отриманням низької оцінки часто змушують студентів шукати легкі шляхи. Невміння правильно розподіляти час призводить до виконання завдань в останній момент, що суттєво підвищує ризик використання чужих робіт.
2. Технологічні умови. Стрімкий розвиток інформаційних технологій значно спростило доступ до інформації. Легкість пошуку готових рефератів, можливість швидкого обміну відповідями через месенджери та, останнім часом, масове використання генеративного штучного інтелекту створюють ідеальні умови для порушення принципів академічної доброчесності [1].
3. Інституційні та соціально-культурні фактори. Значну роль відіграє загальна толерантність студентського колективу до списування. Якщо порушення не караються жорстко, а перевірка робіт на унікальність носить формальний характер, у здобувачів освіти формується відчуття безкарності та сприйняття недоброчесності як норми.

Висновки

Академічна недоброчесність є комплексною проблемою, яка потребує системного підходу. Для її подолання закладам вищої освіти необхідно не лише впроваджувати сучасні технічні засоби перевірки на плагіат [2], але й змінювати саму культуру навчання [3]. Важливо зменшувати акцент на «оцінках заради оцінок», оптимізувати навчальне навантаження та формувати у студентів розуміння цінності власних знань і збереження професійної репутації ще зі студентської лави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (стаття 42. Академічна доброчесність) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах : лист Міністерства освіти і науки України від 15.08.2018 р. № 1/11-8681 [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8681729-18#Text>
3. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності [Електронний ресурс] / Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО). – Київ, 2019. – Режим доступу: <https://surl.li/pdqeyj>

Ищенко Антон Александрович – студент групи ІБС-24б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: antonishchenko2007@gmail.com

Науковий керівник: *Ковальчук Іван Васильович* – доктор філософії у галузі права, старший викладач кафедри суспільно-політичних наук факультету інформаційних електронних систем Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: ivankovalchuk@vntu.edu.ua

Ishchenko Anton Oleksandrovyich – Student, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: antonishchenko2007@gmail.com

Scientific supervisor: *Kovalchuk Ivan* – PhD in law, senior Lecturer at the Department of Social and Political Sciences Faculty of Information Electronic Systems Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ivankovalchuk@vntu.edu.ua